

PROTOKOLS

Rīgā

Datums skatāms laika zīmogā

Nr. 2.2-7e/1/2024

Nacionālās enerģētikas un klimata padomes (NEKP) Zemes sektora (t.sk. mežsaimniecība) un lauksaimniecības darba grupas sanāksme (24.01.2024.)

2024.gada 24.janvāris
Sanāksmes sākums plkst.13.00.
Sanāksme beidzas plkst.15.30.

Sanāksmi atklāj un vada

Dace Arāja, Zemkopības ministrijas
(ZM) valsts sekretāra vietniece,

Sanāksmi protokolē

Elīna Lāce, ZM Lauksaimniecības
departamenta Lauksaimniecības
ilgtspējīgas attīstības nodaļas vecākā
eksperte

Nr.p.k.	Vārds un uzvārds	Pārstāvētā iestāde
1.	Dace Arāja	Zemkopības ministrija
2.	Ilze Silamiķele	Zemkopības ministrija
3.	Kristīne Sirmā	Zemkopības ministrija
4.	Einārs Mednis	Zemkopības ministrija
5.	Elīna Lāce	Zemkopības ministrija
6.	Monta Siliņa	Zemkopības ministrija
7.	Dace Guste	Zemkopības ministrija
8.	Gints Lanka	Zemkopības ministrija
9.	Elīna Dimanta	Zemkopības ministrija
10.	Ilona Kromāne	Zemkopības ministrija
11.	Ieva Līcīte	Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"
12.	Juris Jātnieks	Vides konsultatīvā padome

13.	Rolands Lēvalds	Biedrība "Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija"
14.	Einārs Cilinskis	Ekonomikas ministrija
15.	Andis Malējs	Biedrība "Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija"
16.	Valters Kinna	Biedrība "Zaļā brīvība"
17.	Dace Briška	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
18.	Alberts Auziņš	Agroresursu un ekonomikas institūts
19.	Diāna Saulīte	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
20.	Valdis Kalns	A/S "Latvijas valsts meži"
21.	Viktors Gulbis	A/S "Latvijas valsts meži"
22.	Ilze Opermane	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
23.	Jānis Mazurenko	A/S SEB banka
24.	Sanita Putniņa	Biedrība "Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija"
25.	Iveta Grudovska	Biedrība "Zemnieku saeima"
26.	Aleksejs Nipers	Latvijas Biozinātņu un tehnoloģiju universitāte
27.	Laila Ābola	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
28.	Dārta Treija	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
29.	Sanita Kalnača	Valsts kanceleja
30.	Viesturs Ķerus	Vides konsultatīvā padome

31.	Arnis Muižnieks	Biedrība "Latvijas Meža īpašnieku biedrība"
32.	Raimonds Kasparinskis	Latvijas Universitāte
33.	Dace Ozola	Biedrība "Latvijas kūdras asociācija"
34.	Rolands Zeltiņš	Latvijas Finanšu nozares asociācija
35.	Andis Lazdiņš	Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"
36.	Daiga Vilkaite	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
37.	Andrejs Briedis	Vides konsultatīvā padome
38.	Līga Platace	Klimata un enerģētikas ministrija
39.	Arta Dimbiere	Latvijas Darba devēju konfederācija
40.	Ilze Ozola	Biedrība "Ezeru un purvu izpētes centrs"
41.	Kristīne Ansonē	A/S "Latvijas valsts meži"
42.	Ivita Ozoliņa	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
43.	Zane Brice	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
44.	Aiga Grasmāne	Klimata un enerģētikas ministrija
45.	Uldis Ameriks	SIA "Laflora"
46.	Sabīna Alta	Nodibinājums "Stādu un kūdras inovāciju fonds"
47.	Ruta Konstante	Finanšu ministrija
48.	Daiga Grīnfelde	A/S "Latvijas valsts meži"

49.	Dana Prižavoitesa	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
50.	Kristīne Rapa	Latvijas Brīvo arodbiedrību savienība
51.	Ingrīda Krīgere	Biedrība "Latvijas kūdras asociācija"
52.	Arta Bārdule	Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"
53.	Sandris Bēča	Biedrība "Latvijas Lauksaimniecības kooperatīvu asociācija"
54.	Māris Simanovičs	Biedrība "Latvijas darba devēju konfederācija"
55.	Jānis Hermanis	Biedrība "Latvijas darba devēju konfederācija"
56.	Māris Liopa	Biedrība "Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera"
57.	Sergejs Seņkāns	Biedrība "Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kamera"
58.	Jānis Rozītis	Vides konsultatīvā padome
59.	Aldis Butlers	Latvijas Valsts mežzinātnes institūts "Silava"
60.	Kristīne Ozoliņa	Valsts kanceleja
61.	Mārtiņš Cimermanis	SIA "Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centrs"
62.	Sniedze Sproģe	Biedrība "Latvijas Pašvaldību savienība"
63.	Mārtiņš Trons	Biedrība "Zemnieku saeima"
64.	Liene Jansone	Zemkopības ministrija

65.	Antra Esenberga	Finanšu ministrija
66.	Inga Belasova	Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
67.	Armands Auziņš	Rīgas Tehniskās universitāte
68.	Normunds Strūve	A/S "Latvijas valsts meži"
69.	Andis Liepa	Vides konsultatīvā padome
70.	Andis Purs	Zemkopības ministrija
71.	Guntis Gūtmanis	Biedrība "Lauksaimniecības organizāciju sadarbības padome"

Darba kārtība iekļāva piecus darba kārtības jautājumus.
Sanāksmes atklāsts:

1. Sanāksmes ievadvārdi - Zemkopības ministrijas valsts sekretāra vietniece Dace Arāja

Dace Arāja atklāj sanāksmi, iepazīstina ar sevi un iepazīstina ar sanāksmes saturu – ZIZIMM, NEKP, klimata un vides mērķu aktualitāti. Norāda uz NEKP atjaunotā plāna aktualitāti, norāda, ka būs jāsasniedz kompromiss NEKP iestrādātajos pasākumos un to ieguldījumu mērķu sasniegšanā. Ieskiecē darba kārtību un dod vārdu KEM kolēģiem.

2. Klimata un enerģētikas ministrijas ziņojums par pārskatītā Nacionālā enerģētikas un klimata plāna virzību, tā saturu un nosacījumiem attiecībā uz mērķa sasniegšanu.

Aiga Grasmāne no KEM sniedz prezentāciju par NEKP izstrādi un aktualitāti. Tiek dots ieskats ES Klimatneitralitātes mērķa sasniegšanas procesā, tiek ieskiecēta arī citu sektoru virzība uz mērķu sasniegšanu. Tiek sniegts ieskats LV 2030. gada klimata mērķa virzībā. Ne-ETS sektorā jāsamazina SEG emisiju apjoms par 17%. Klimata mērķu sasniegšana noteikta NEKP. Tiek dots laika grafiks atjaunotā NEKP izstrādei.

Dace Arāja pateicas un jautā, kad aptuveni varētu būt konkrētākas rekomendācijas no EK puses. *Aiga Grasmāne* atbild, ka tuvākā mēneša laikā tām vajadzētu būt.

Alberts Auziņš uzdod jautājumu, kāds ir KEM redzējums vai -17% sadalīt vienādi pa sektoriem vai diferencēti. *Aiga Grasmāne* atbild, ka tāpēc tiek strādāts pie atjaunotā NEKP, lai varētu iestrādāt jaunus pasākumus un modelēt, aprēķināt, ko katra ministrija var sniegt.

Sanita Kalnača uzdod jautājumu par to, vai bez SEG samazinājuma un CO₂ piesaistes aprēķina un modelēšanas tiks iekļauts arī nodarbinātība un rādītāji, kas jau noteikti plānošanas dokumentos. *Aiga Grasmāne* atbild, ka tiek strādāts kopā ar Ekonomikas ministrijas modelētājiem, lai ņemtu vērā ietekmi uz nodarbinātību un citiem rādītājiem.

Sanita Kalnača jautā, vai ZM ZIZIMM sektoram šobrīd iesaka pasākumus, kur tautsaimniecības ietekme jau ir novērtēta? *Dace Arāja* atbild, ka ZIZIMM un lauksaimniecības darba grupas mērķis ir identificēt šādus pasākumus, ko pēc tam modelēt.

Jānis Rozītis norāda, ka pasākumiem jāiekļaujas nozaru politikās un jautā, vai nebūs situācijas, kad būs jāiet ārpus nozares politikām. Uzdod arī jautājumu par to, kad plānots stratēģiskais ietekmes uz vidi novērtējums un vai nav nepieciešams iesaistīt darba grupas ekspertus. *Aiga Grasmāne* atbild, ka katram nozaru politikas veidotājam klimata faktors jāpieņem kā neatņemama sastāvdaļa savās politikās, klimatneitralitāte ir virsmērķis, ar ko jāreķinās. Atbildot uz otru jautājumu, *Aiga Grasmāne* norāda, ka divpusējās sarunās šis tika piefiksēts, jādiskutē ar visām pusēm, bet tāpēc darba grupās pasākumiem jābūt izdiskutētiem, lai tie ir saskaņoti.

Einārs Cilinskis lūdz ZM kopā ar ZM ekspertiem uz kopīgu sanāksmi, lai vienotos kā identificēt pasākumus, ko EM ar saviem modelētājiem var novērtēt. *Dace Arāja* norāda, ka tuvākajā laikā ZM sazināsies ar EM, lai sanāksmi organizētu.

Mārtiņš Cimermanis jautā kurai ministrijai būs jāvirza sankciju ieviešana un, vai LV starp nozarēm tiks rēķinātas soda sankcijas? *Aiga Grasmāne* atbild, ka būs divi rēķini – viens par mērķu nesasniegšanu (regulas pārkāpums) un otrs par vienībām par cik nebūsim sasnieguši mērķus. Par katras nozares neizpildēm ir atbildīga tā ministrija, kas veido politiku. Katrai ministrijai MK būs jāatskaitās par progresu.

Dace Arāja pateicas *Aigai Grasmānei* par ieskatu NEKP un aicina ZM kolēģus sniegt informāciju par nozari.

3. Zemkopības ministrijas ziņojums par pašreiz apzinātajiem pasākumiem, kas iekļauti zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības sektora mērķa scenārijā, kā arī lauksaimniecības sektora mērķis un pašlaik apzinātie pasākumi. Turpmākās darbības.

Ilze Silamiķele prezentē ZIZIMM pasākumus. Atgādina par to, kas ietilpst ZIZIMM sektorā un vērš uzmanību, ka ZIZIMM regula ir daļa no Zaļā kursa un ir īstenojama ietekmē ar citiem sektoriem.

Kristīne Sirmā pārņem prezentāciju, informē par lauksaimniecības sektoru un tā pasākumiem. Uzsver, ka ZIZIMM un ne-ETS ir saistīti. Tiek prezentēti pasākumi, kas jau iekļauti NEKP un piedāvāti LBTU 2023. gada projekta nodevumā kā papildus SEG emisiju mazinošie pasākumi.

Dace Arāja pateicas par prezentācijām. Dod vārdu jautājumiem.

Māris Simanovičs uzdod jautājumu par organisko augšņu apmežošanu un to kā plānots iestrādāt dokumentos oglekļa sertifikāciju shēmas, kas palīdzētu to īstenot. *Kristīne Sirmā* atbild, ka sekojam līdz visiem normatīvajiem aktiem, kas par šo tēmu tiek izdoti. *Māris Simanovičs* norāda uz piesārņotājs maksā principa ieviešanu lauksaimniecības sektorā, *Kristīne Sirmā* atbild, ka sekojam līdzī tā attīstībai ES, pie tā šobrīd strādā.

Sergejs Senkāns jautā, vai ZIZIMM mērķi plānots izpildīt appludinot vai apmežojot daļu lauksaimniecības teritorijas. *Kristīne Sirmā* atbild, ka šobrīd visa uzmanība ir uz organiskajām augsnēm. *Dace Arāja* norāda, ka tas, kādi pasākumi šobrīd iekļauti, ir zinātnieku balstīts izvērtējums mērķu sasniegšanai. *Sergejs Senkāns* norāda, ka jāsāk

laicīgi komunicēt ar zemniekiem. *Kristīne Sirmā* norāda, ka vēl jāmeklē balanss, ZIZIMM ietilpst lauksaimniecības, mežsaimniecības un kūdras nozares, kūdras sektors vēl nav apskatīts.

Valters Kinna norāda, ka ZIZIMM sadaļā pietrūkst izstrādāto kūdras purvu renaturalizācijas pasākumi. *Kristīne Sirmā* norāda, ka par šo jautājumu norit diskusijas. Kā arī, šeit būs svarīgi kādu Dabas atjaunošanas plānu izstrādās VARAM. *Valters Kinna* norāda uz pētījumu, kas tiek nosūtīts sanāksmes čatā.

Jānis Rozītis norāda, ka jāveido atsevišķas darba grupas lauksaimniecībai un ZIZIMM, lai pārrunātu ko ietver pasākumi. *Dace Arāja* norāda, ka ņem vērā priekšlikumu.

Arnīs Muižnieks vaicā par metodoloģiju, kas izmantota, lai noteiktu aizsargāto teritoriju īpatsvaru. *Ilze Silamiķele* norāda, ka pieņēmumi izdarīti balstoties uz tajā brīdī pieejamajām zināšanām un nosacījumiem – ES Biodaudzveidības stratēģiju. *Arnīs Muižnieks* norāda, ka veicot socioekonomiskās ietekmes novērtējumu jāiekļauj kompensācijas par aizsargātajām teritorijām.

Mārtiņš Cimermanis turpina diskusiju par piesārņotājs maksā principa ieviešanu kā arī norāda, ka klimata mērķi cels pārtikas cenu. *Dace Arāja* norāda, ka par piesārņotājs maksā principu vēl EK notiek diskusijas, kad būs kādi oficiāli dokumenti, protams, ka informēsim.

Guntis Gūtmanis norāda, ka par šādiem pasākumiem un mērķiem lauksaimnieki dosies ar traktoriem uz pilsētu protestēt.

Rolands Feldmanis norāda, ka jāskatās kā ilgtermiņā uzglabāt CO₂ kokmateriālos. *Kristīne Sirmā* norāda, ka tiek skatīti koksnes produkti. Uzskaitē sadalīšanās periodi ir noteikti. *Andis Lazdiņš* norāda, ka tad jāatstāj uz vietas apaļkoksne un jāpārstrādā papīrmalka uz vietas LV. LV vidēji koksnes produktu oglekļa piesaiste ir 25% (viena no svarīgākajām krātuvēm).

4. LBTU vadošā pētnieka Dr.oec. Alekseja Niperā un LVMI “Silava” vadošā pētnieka Dr.silv. Anda Lazdiņa ziņojums par pašreiz īstenotajiem un īstenojamajiem zemes izmantošanas, zemes izmantošanas maiņas un mežsaimniecības pētījumiem, to saturu un turpmāko attīstību.

Dace Arāja dod vārdu zinātniekam *Aleksejam Niperam* no LBTU *Aleksejs Nipers* sniedz prezentāciju par zemes funkcionālu izmantošanu un kādi modeļi tiek izmantoti, lai novērtētu ietekmi uz zemi (LandUP). Modelis vērtē lauka līmenī kāda ir katras zemes lietošanas veidam ekonomiskā, sociālā, klimata un dzīvotņu kvalitātes ietekme.

Dace Arāja pateicas *Aleksejam Niperam* un rosina turpināt diskusijas ar EM.

Jānis Rozītis vaicā, vai var nedefinēt, ko nozīmē nodarbinātība un kā modelē bioloģisko daudzveidību. *Aleksejs Nipers* norāda, ka tam ir metodoloģija. Metodoloģiskais materiāls tiks (pašlaik jau ir) ievietots mājaslapā un ir visiem pieejams.

Guntis Gūtmanis jautā, vai ieviešamos pasākumus var uzmodelēt – kā katrs pasākums ietekmēs iedzīvotāju dzīves sadārdzināšanos. *Kristīne Sirmā* atbild, ka šobrīd visas ietekmes nevar sarēķināt, kā arī jāņem vērā laika ierobežojums pasākumu izstrādei.

Valdis Kalns norāda, ka scenāriji jāveido optimāli, kombinējot pasākumus tā, lai nozares ietekmētu pēc iespējas mazāk. Mežsaimniecība jāveido produktīvāka. Jādome

kā ar normatīvajiem aktiem nodrošināt to, ka veicināt koksnis potenciālu būvmateriālos.

5. Diskusija un priekšlikumi par turpmāk veicamajām darbībām, kā arī nākamās sanāksmes laiku un saturu.

Dace Arāja pateicas par diskusiju un sniedz ieskatu turpmākajā darba grupas darbībā. Sniedz informāciju par nākamo sarunu iespējamajām tēmām.

Rolands Feldmanis jautā vai iespējams, ka materiālus, ko prezentēs nākamajā sanāksmē, iesūtīt pirms tam, lai var sagatavot un iesūtīt jautājumus pirms tam. *Dace Arāja* ņem vērā priekšlikumu un norāda, ka centīsimies to izpildīt.

Juris Jātnieks norāda, ka KLP SP tapšanas laikā vides organizācijas vērsa uzmanību uz atbalsta mērķiem un to, kā tas var ietekmēt SEG emisijas. Ja varētu ko mainīt KLP finanšu instrumentos un atbalsta maksājumos, iespējams SEG emisiju trajektorija neietu pret ZIZIMM mērķiem. *Dace Arāja* norāda, ka par KLP SP diskusijas nav vienkāršas un vēl turpinās.

Antra Esenbergā norāda, ka nodos vadībai informāciju par ierosinājumu nākamajā sanāksmē skatīt jautājumu par finanšu avotiem. Norāda uz iespējamajiem finanšu avotiem un to, ka finansējums līdz 2027. gadam ir apstiprināts. *Dace Arāja* norāda, ka saprot, ka ir arī citi finanšu avoti, bez ES struktūrfondiem, būtu labi zināt ar ko varam rēķināties. *Kristīne Sirmā* vaicā vai FM ir rēķinājuši, kā izskatīsies valsts budžeta ieņēmumu daļa, ka, iespējams, nepieciešama domāšanas maiņa.

Sanita Kalnača vaicā, ka, ja KLP plānā bija norādīts, ka 49% plānoti klimata un vides mērķiem, vai akcenti un kritēriji vai atbalsta maksājumi ir pareizi identificēti? Vai sasniegs klimata un vides prasības? *Iļona Kromāne* atbild, ka jāņem vērā, ka KLP ir savi mērķi un rādītāji, ārpus šīs diskusijas.

Dace Arāja norāda, ka nākamās sanāksmes diskusijai gaidīs rakstiskos komentārus no visām iesaistītajām pusēm līdz 07.02.2024 uz pasts@zm.gov.lv. Aicina aizpildīt anonīmu interaktīvo aptauju iekš Teams par sanāksmē diskutētajiem jautājumiem.

Dace Arāja pateicas dalībniekiem par dalību un diskusiju un noslēdz sanāksmi.

Vairāk informācija par Nacionālās enerģētikas un klimata padomes (NEKP) Zemes sektora (t.sk. mežsaimniecība) un lauksaimniecības darba grupu pieejama ZM mājaslapā: <https://www.zm.gov.lv/lv/zemes-sektora-tsk-mezsaimnieciba-un-lauksaimniecibas-darba-grupa>

Darba grupas priekšsēdētāja

D. Arāja

Protokolēja

E. Lāce